

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Робоча програма
навчальної дисципліни
"ОБЛІК І АУДИТ"
для студентів напрямів підготовки
6.140103 "Туризм", 6.030601 "Менеджмент"
усіх форм навчання

Затверджено на засіданні кафедри бухгалтерського обліку.
Протокол № 1 від 27.08.2015 р.

Укладачі: Ю. О. Леонова
Н. С. Доценко
Т. О. Чухлебова

Р 58 Робоча програма навчальної дисципліни "Облік і аудит" для студентів напрямів підготовки 6.140103 "Туризм", 6.030601 "Менеджмент" усіх форм навчання / уклад. Ю. О. Леонова, Н. С. Доценко, Т. О. Чухлебова. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 56 с.

Подано тематичний план навчальної дисципліни та її зміст за модулями й темами. Вміщено плани лекцій, практичних занять, матеріали для закріплення знань (завдання для самостійної роботи, контрольні запитання), критерії оцінювання знань студентів, професійні компетентності, якими має володіти студент після вивчення дисципліни.

Рекомендовано для студентів напрямів підготовки 6.140103 "Туризм", 6.030601 "Менеджмент" усіх форм навчання.

Вступ

Сучасні умови економіки потребують удосконалення методів управління підприємством. Запорукою їх удосконалення є забезпечення високого рівня достовірності інформації, на підставі якої керівник ухвалює управлінське рішення. Важливим джерелом такої інформації є фінансова звітність підприємств, сформована на основі даних бухгалтерського обліку.

Бухгалтерський облік становить процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень. Для того щоб використовувати цю інформацію менеджери будь-якої управлінської ланки мають бути добре обізнаними з основами бухгалтерського обліку, розумітися на сутності основних бухгалтерських елементів (рахунків, подвійного запису, документуванні, оцінюванні тощо) та методиці складання фінансової звітності. Разом із тим необхідно враховувати, що навіть за найбільш раціональної організації ведення бухгалтерського обліку фінансову звітність підприємства не застраховано від різного роду викривлень, що може суттєво вплинути на якість управлінських рішень. Тому сучасна система фінансового контролю обов'язково містить таку ланку, як аудит.

Аудит – це перевірка даних бухгалтерського обліку й показників фінансової звітності суб'єктів господарювання з метою висловлення незалежної думки аудитора про її достовірність в усіх суттєвих аспектах та відповідність вимогам законів України, положень (стандартів) бухгалтерського обліку або інших правил (внутрішніх положень суб'єктів господарювання), згідно з вимогами користувачів. Таким чином, незалежні від керівництва підприємства аудиторі надають користувачам фінансової звітності певний рівень упевненості щодо того, що перевірені фінансові звіти у всіх суттєвих аспектах подають достовірну інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період. Крім того, аудиторі надають комплекс професійних послуг із підготовки рекомендацій у сфері бухгалтерського обліку, експертизи й оцінювання стану фінансово-господарської діяльності

та інших видів економіко-правового забезпечення господарської діяльності суб'єктів господарювання, що розширює можливості клієнта щодо адаптації його управлінського середовища до ринкової ситуації. Відповідно, майбутні менеджери мають розумітися на сутності та змісті аудиту й аудиторської діяльності, складі аудиторських послуг, правах, обов'язках та відповідальності аудиторів (аудиторських фірм), системі нормативно-правового регулювання аудиторської діяльності, методиці та організації аудиту, видах аудиторських висновків і умовах їх надання, порядку здійснення контролю за якістю аудиторських послуг із тим, щоб кваліфіковано спілкуватися з аудиторами.

Усе це обумовлює актуальність вивчення навчальної дисципліни "Облік і аудит".

Навчальна дисципліна "Облік і аудит" є базовою навчальною дисципліною, яку вивчають, згідно з навчальним планом підготовки фахівців освітнього ступеню "бакалавр" напрямів підготовки 6.030601 "Менеджмент", 6.140103 "Туризм" усіх форм навчання.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Для студентів напряму підготовки 6.140103 "Туризм"

Назви показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 1401 "Сфера обслуговування"	Базова	
	Напрямок підготовки 6.140103 "Туризм"		
2-й (3-й)		4-й	
Семестр			
4-й (5-й)		7-й	
Лекції			
20 год		20 год	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 8	Освітній ступінь: бакалавр	Практичні	
		24 год	24 год
		Самостійна робота	
		64 год	280 год
		Вид контролю	
		залік	залік

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

- для денної форми навчання – 69 %;
- для заочної форми навчання – 16 %.

1.2. Для студентів напряму підготовки 6.030601 "Менеджмент"

Назви показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4,5	Галузь знань 0306 "Менеджмент і адміністрування"	Базова	
Змістових модулів – 2	Напрямок підготовки 6.030601 "Менеджмент"	Рік підготовки	
Загальна кількість годин – 162		2-й (3-й)	2-й
		Семестр	
	Освітній ступінь: бакалавр	4-й (5-й)	3-й
		Лекції	
		32 год	8 год
		Практичні	
		32 год	8 год
		Самостійна робота	
		98 год	272 год
		Вид контролю	
		іспит	іспит

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 65 %;

для заочної форми навчання – 6 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання цієї навчальної дисципліни полягає у формуванні в майбутніх менеджерів фундаментальних знань і освоєнні концептуальних основ обліку та аудиту як інформаційної бази ухвалення ефективних управлінських рішень.

Предметом навчальної дисципліни є загальна теорія бухгалтерського обліку, облік господарських процесів, які охоплюють діяльність підприємства, методологія та методика аудиту.

Міждисциплінарні зв'язки: "Економіка підприємств", "Менеджмент", "Маркетинг", "Фінанси", "Фінанси підприємств", "Фінансовий менеджмент", "Страховання" та ін.

Програму навчальної дисципліни складено з таких змістових модулів:

1. Основи бухгалтерського обліку й облік основних господарських процесів.

2. Теоретичні засади та технологія аудиту.

Завданням вивчення дисципліни є:

теоретична підготовка студентів із питань:

теоретичних основ бухгалтерського обліку й аудиту та їх сучасної парадигми в системі управління підприємством;

принципів бухгалтерського обліку й аудиту;

методики бухгалтерського обліку й аудиту;

основ документального відображення та аудиту господарських операцій і процесів;

інформаційного забезпечення менеджменту даними бухгалтерського обліку й аудиту;

ухвалення рішень та підвищення ефективності менеджменту за даними бухгалтерського обліку й аудиту;

практична підготовка студентів із питань:

з'ясування істотних обліково-аудиторських даних, що впливають на ефективність ухвалених управлінських рішень;

моніторингу наявної інформаційної системи бухгалтерського обліку й аудиту;

оцінювання господарських засобів і джерел їх утворення, а також достовірності їх відображення у звітності;

розроблення ефективної технології бухгалтерського обліку й аудиту за місцями виникнення витрат і центрами відповідальності;

налагодження ефективної обліково-контрольної системи управління;
формування висновків за результатами бухгалтерського обліку
й аудиту;

коригування наявних тенденцій на більш ефективний результат
управління.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, студенти мають:

знати:

національні стандарти бухгалтерського обліку;

первинну та узагальнену бухгалтерську документацію за всіма
об'єктами обліку;

господарські процеси, операції, ситуації, які трапляються у процесі
ведення бухгалтерського обліку;

як мають вести бухгалтерські записи на основі господарських опе-
рацій за звітний період;

бухгалтерські реєстри, Головну книгу, звітність;

організацію бухгалтерського обліку на підприємствах різних форм
власності;

основи проведення аудиту підприємств та реалізацію визначених
результатів для поліпшення ефективності діяльності.

Студент має оволодіти основами фінансового й управлінського
обліку, урахувуючи такі чинники:

фінансовий облік забезпечує повне й комплексне відображення
всієї господарської діяльності за звітний період, складання фінансової звіт-
ності;

фінансовий облік і звітність регулюють держава і стандарти різних
рівнів;

інформацію фінансового обліку використовують внутрішні й зовніш-
ні споживачі;

управлінський облік ведуть підприємства для забезпечення
внутрішніх потреб в інформації різних рівнів управління;

уміти:

розподіляти всі господарські ресурси підприємства на активи під-
приємства та джерела їх утворення;

складати схеми рахунків бухгалтерського обліку;

складати кореспонденцію рахунків за допомогою методу подвійного
запису;

вести журнал реєстрації господарських операцій за хронологічним
принципом;

оцінювати активи підприємства: основні засоби, нематеріальні активи, фінансові інвестиції, виробничі запаси та інші їхні відображення в бухгалтерському балансі підприємств;

обчислювати фінансові результати діяльності підприємства;

складати баланс підприємства;

проводити внутрішній та зовнішній аудит діяльності фірми;

складати аудиторські висновки за результатами перевірки діяльності підприємства.

Таблиця 2.1

**Професійні компетентності, яких набувають студенти
в результаті вивчення навчальної дисципліни**

Код компетентності	Назва компетентності	Складові компетентності
1	2	3
ОіА 1	Розуміти господарські процеси як об'єкти бухгалтерського обліку	Знати сутність бухгалтерського обліку
		Знати структуру об'єктів бухгалтерського обліку
		Уміти розподіляти всі господарські ресурси підприємства на активи та джерела їх утворення
		Розуміти господарські процеси як об'єкти бухгалтерського обліку
		Розуміти принципи бухгалтерського обліку
ОіА 2	Уміти складати та аналізувати бухгалтерський баланс	Розуміти зміст та побудову бухгалтерського балансу
		Уміти складати кореспонденцію рахунків за допомогою методу подвійного запису
		Розуміти елементи методу обліку: документації, інвентаризації, оцінювання, калькуляції
ОіА 3	Розуміти методичний, технічний та організаційний аспекти облікової політики	Вміти систематизувати інформаційну базу первинних та зведених документів у регістрах синтетичного та аналітичного обліку
		Володіти поняттями про форми бухгалтерського обліку
		Розуміти методичний, технічний та організаційний аспекти облікової політики

Закінчення табл. 2.1

1	2	3
OiA 4	Володіти методикою відображення основних господарських процесів діяльності суб'єктів господарювання в бухгалтерському обліку	Здійснювати оцінювання та відображення в системі рахунків бухгалтерського обліку основних засобів, нематеріальних активів, виробничих запасів тощо
		Визначати собівартість реалізації, відображати в обліку процес реалізації та фінансові результати від реалізації
		Визначати фінансові результати діяльності підприємства
OiA 5	Уміти вибирати найбільш сучасні та ефективні методи та прийоми аудиту	Знати поняття аудиту як специфічної контрольної діяльності
		Визначати об'єкти аудиту
		Уміти вибирати найбільш сучасні та ефективні методи та прийоми аудиту
OiA 6	Володіти навичками здійснення організації аудиту фінансової звітності	Знати права, обов'язки та відповідальність аудиторів (аудиторських фірм)
		Уміти укласти договір на проведення аудиту
		Здійснювати планування аудиту
		Складати робочі документи аудитора
OiA 7	Знати основні процедури та методики перевірки даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності	Знати основні процедури та методики перевірки даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності
		Уміти визначати завдання та послідовність аудиту активів, капіталу й зобов'язань
		Використовувати методикою експрес-аналізу для оцінювання перспектив діяльності підприємства
		Формувати рекомендації щодо оптимізації діяльності компанії
OiA 8	Вміти збирати, узагальнювати й опрацьовувати ресурси для обліку і аудиту в управлінні підприємством	Вміти збирати, узагальнювати й опрацьовувати аудиторські докази, оцінювати ступінь їх надійності
		Складати різні види аудиторських висновків

Структуру складових частин професійних компетентностей та їх формування з навчальної дисципліни "Облік і аудит" відповідно до Національної рамки кваліфікацій України наведено в додатку А.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Основи бухгалтерського обліку й облік основних господарських процесів

Тема 1. Теоретичні основи бухгалтерського обліку

1.1. Сутність бухгалтерського обліку, його характерні особливості. Мета та функції бухгалтерського обліку. Види бухгалтерського обліку діяльності суб'єктів господарювання.

1.2. Регулювання бухгалтерського обліку в Україні. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні". Національні положення (стандарты) бухгалтерського обліку.

1.3. Поняття про предмет бухгалтерського обліку. Об'єкти бухгалтерського обліку: ресурси, джерела утворення ресурсів, господарські процеси.

1.4. Активи підприємства, їх сутність та класифікація. Види й загальна характеристика необоротних та оборотних активів.

1.5. Джерела власних активів підприємства (власний капітал), їх сутність та загальна характеристика.

1.6. Джерела залучених коштів підприємства (зобов'язання підприємства), їх класифікація.

1.7. Сутність і загальна характеристика поточних, довгострокових непередбачених зобов'язань, забезпечень наступних витрат і платежів та доходів майбутніх періодів.

1.8. Загальне поняття про господарські процеси як об'єкти бухгалтерського обліку. Процеси придбання, виробництва та реалізації. Формування показників доходів, витрат та фінансових результатів.

1.9. Принципи бухгалтерського обліку, їх характеристика.

Тема 2. Метод бухгалтерського обліку

2.1. Загальне поняття методу бухгалтерського обліку та його складових елементів. Бухгалтерський баланс як елемент методу. Мета складання балансу. Зміст та побудова балансу. Характеристика статей активу й пасиву балансу. Балансове рівняння. Значення балансу.

2.2. Типи господарських операцій і їх вплив на структуру та валюту балансу. Поняття й побудова рахунка бухгалтерського обліку.

2.3. Сутність подвійного запису господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку.

2.4. Кореспонденція рахунків. Бухгалтерські записи (проведення), їх види. Порядок визначення оборотів і сальдо активних і пасивних рахунків. Синтетичні рахунки, їх призначення. Аналітичні рахунки, їх призначення. Взаємозв'язок між синтетичними та аналітичними рахунками. Субрахунки та їх використання.

2.5. Узагальнення даних поточного бухгалтерського обліку. Оборотно-сальдова відомість синтетичних рахунків, її зміст і порядок складання. Інформаційне та контрольне значення оборотно-сальдової відомості синтетичних рахунків. Оборотні відомості аналітичних рахунків, їх види та значення. Взаємозв'язок даних синтетичного та аналітичного обліку.

2.6. Значення та принципи класифікації рахунків. Класифікація рахунків за економічним змістом. Класифікація рахунків за призначенням і структурою.

2.7. План рахунків бухгалтерського обліку, принципи його побудови. Характеристика плану рахунків. Поняття робочого плану рахунків підприємства.

2.8. Сутність документації як елемента методу бухгалтерського обліку. Значення документації. Вимоги щодо складання первинних документів. Класифікація документів за призначенням, порядком та місцем складання, за іншими ознаками.

2.9. Сутність інвентаризації як елемента методу бухгалтерського обліку. Цілі та завдання інвентаризації. Види інвентаризації. Загальний порядок проведення та документальне оформлення інвентаризації товарно-матеріальних цінностей.

2.10. Оцінювання як система вартісного вимірювання.

2.11. Сутність калькуляції в бухгалтерському обліку.

Тема 3. Організація бухгалтерського обліку діяльності суб'єктів господарювання

3.1. Сутність облікового циклу. Первинний, поточний та узагальнювальний облік.

3.2. Облікові регістри та їх класифікація. Хронологічний, систематичний та комбінований записи в бухгалтерському обліку. Помилки в бухгалтерських записах та способи їх виправлення.

3.3. Форми бухгалтерського обліку: сутність та види.

3.4. Сутність облікової політики. Функції керівника й головного бухгалтера щодо організації та ведення бухгалтерського обліку на підприємстві.

3.5. Методичний, технічний та організаційний аспекти облікової політики. Наказ про облікову політику: основний зміст та призначення. Моделювання облікових процесів.

Тема 4. Бухгалтерський облік основних господарських процесів діяльності суб'єктів господарювання

4.1. Загальна характеристика процесу придбання матеріальних цінностей.

4.2. Документальне оформлення операцій із придбання основних засобів та інших необоротних матеріальних активів. Оцінювання основних засобів під час придбання за плату. Характеристика рахунків із обліку придбання основних засобів. Відображення придбання основних засобів у системі рахунків бухгалтерського обліку.

4.3. Облік придбання нематеріальних активів. Оцінювання нематеріальних активів під час придбання за плату. Характеристика рахунків із обліку придбання нематеріальних активів. Відображення придбання нематеріальних активів у системі рахунків бухгалтерського обліку.

4.4. Облік процесу придбання виробничих запасів. Документальне оформлення операцій із придбання виробничих запасів. Оцінювання запасів під час придбання за плату. Характеристика рахунків з обліку придбання виробничих запасів. Відображення придбання виробничих запасів у системі рахунків бухгалтерського обліку.

4.5. Облік придбання малоцінних та швидкозношуваних предметів.

4.6. Облік процесу реалізації. Характеристика рахунків із обліку реалізації. Собівартість реалізації. Відображення в обліку процесу реалізації та фінансових результатів від реалізації. Облік адміністративних витрат, витрат на збут та інших витрат операційної діяльності. Визначення фінансового результату від операційної діяльності.

Змістовий модуль 2

Теоретичні, організаційні засади та методологія аудиту

Тема 5. Аудит як форма контролю за фінансово-господарською діяльністю

5.1. Визначення аудиту (згідно з чинним законодавством; різні наукові підходи). Мета аудиту. Призначення та необхідність в аудиті. Місце аудиту в системі фінансового контролю та системі управління. Ознаки аудиту. Класифікація аудиту.

5.2. Предмет аудиту, його зміст і структура. Об'єкти аудиту. Метод і методика аудиту. Методичні прийоми аудиту. Класифікація аудиту за певними ознаками та її практичне застосування.

5.3. Інтерпретація господарського факту та оцінювання його на відповідність. Характеристика контрольної системи облікового відображення господарського факту.

5.4. Міжнародні стандарти аудиту, надання впевненості та етики. Кодекс етики професійних бухгалтерів. Принципи аудиту.

5.5. Чинне законодавство України про аудит (Закон України "Про аудиторську діяльність", нормативні акти Державної комісії із цінних паперів та фондового ринку, Національного банку України, Фонду державного майна України).

5.6. Внутрішній контроль та його характеристика. Структура системи внутрішнього контролю. Середовище контролю та чинники, що його зумовлюють. Процедури контролю – спеціальні перевірки, що виконує персонал підприємства. Вивчення та оцінювання системи внутрішнього контролю. Документування результатів вивчення системи внутрішнього контролю. Тестування системи внутрішнього контролю.

5.7. Внутрішній аудит. Основні завдання внутрішнього аудиту. Організація системи внутрішнього аудиту. Відмінності внутрішнього аудиту від внутрішнього контролю.

Тема 6. Організація аудиту фінансової звітності

6.1. Суб'єкти аудиторської діяльності. Сертифікація аудиторів. Порядок отримання та скасування сертифіката. Підвищення кваліфікації аудиторів. Реєстрація суб'єктів аудиторської діяльності. Обмеження видів діяльності аудиторів та аудиторських фірм.

6.2. Види аудиторських послуг. Об'єкти обов'язкового аудиту.

6.3. Контроль за якістю аудиторських послуг. Підстави притягнення суб'єктів аудиторської діяльності до юридичної відповідальності. Підстави звільнення суб'єктів аудиторської діяльності від відповідальності.

6.4. Загальні умови проведення аудиту та надання інших аудиторських послуг. Основні етапи процесу аудиту. Процедура вибору замовника та укладання договору. Планування аудиту, його мета та стадії. Попереднє планування аудиту, коригування планів. Збирання загальних відомостей про клієнта (знання бізнесу клієнта). Ухвалення рішень про продовження аудиту для клієнта та згоду на аудит для нового клієнта. Визначення межі суттєвості відхилень. Оцінювання аудиторського ризику. Оцінювання системи внутрішнього контролю. Загальний план аудиту, його зміст. Програма аудиту та її складові частини. Аудиторські процедури, їх призначення та види. Аудиторська вибірка: значення, етапи, оцінювання результатів вибіркової перевірки. Статистичні та нестатистичні методи вибірки. Складання плану і програм аудиту. Визначення бюджету аудиторської перевірки. Договір на здійснення аудиту.

6.5. Поняття та класифікація робочих документів аудитора. Робочі документи, підготовлені під час планування, підготовки, проведення перевірки, узагальнення її даних, а також документальна інформація, отримана в ході аудиту від третіх осіб. Методика складання робочих документів аудитора і ведення аудиторського дос'є. Організаційні, адміністративні документи аудиторських процедур із окремих статей річного звіту та інші аудиторські дані, висновок, рекомендації (пропозиції).

Тема 7. Методика аудиту фінансової звітності

7.1. Зміст перевірки даних бухгалтерського обліку. Основні процедури та методика перевірки обліку. Перевірка відповідності даних обліку і звітності. Перевірка даних облікових реєстрів та бухгалтерських документів.

7.2. Завдання та послідовність аудиту активів, капіталу й зобов'язань. Джерела інформації для проведення аудиту грошових коштів та готівкових операцій. Аудит забезпечення збереженості касової готівки та дотримання касової дисципліни, вимог чинного законодавства щодо здійснення касових операцій. Перевірка операцій на рахунках у банках. Аудит дебіторської заборгованості. Аудит наявності та руху основних засобів і нематеріальних активів. Аудит формування статутного капіталу та його особливості. Аудит руху та використання капіталу за видами. Організація й методика аудиту поточних зобов'язань, кредитних операцій. Перевірка використання та своєчасності повернення короткострокових позик і довгострокових кредитів та їх забезпечення.

7.3. Використання методики експрес-аналізу для економічного читання бухгалтерської звітності. Аудиторське оцінювання фінансово-економічного потенціалу підприємства та ефективності його використання.

7.4. Аудиторське оцінювання перспектив безперервної діяльності підприємств.

Тема 8. Інформаційні ресурси обліку й аудиту в управлінні підприємством

8.1. Сутність та призначення бухгалтерської (фінансової) звітності. Загальна характеристика звітних форм: балансу, звіту про фінансові результати, звіту про рух грошових коштів, звіту про власний капітал.

8.2. Характеристика систем опрацювання облікової інформації на ПЕОМ. Планування аудиту в комп'ютерному середовищі: вивчення комп'ютерного середовища, визначення рівня ризику неефективності систем обліку й аудиту та їх надійності. Характеристика та підходи до аудиту у простих і складних комп'ютерних системах. Комп'ютерне шахрайство,

визначення та ознаки. Заходи щодо запобігання йому. Твердження фінансової звітності як напрями збирання аудиторських доказів. Достатність і належність аудиторських доказів. Джерела аудиторських доказів. Оцінювання аудиторських доказів.

8.3. Аудиторський звіт та аудиторський висновок. Види аудиторських висновків. Загальні вимоги до аудиторського висновку.

4. Структура навчальної дисципліни

Із самого початку вивчення навчальної дисципліни кожен студент має бути ознайомлений як з робочою програмою навчальної дисципліни і формами організації навчання, так і зі структурою, змістом та обсягом кожного з її навчальних модулів, а також з усіма видами контролю та методикою оцінювання сформованих професійних компетентностей.

Вивчення студентом навчальної дисципліни відбувається шляхом послідовного і ґрунтовного опрацювання навчальних модулів. Навчальний модуль – це окремий, відносно самостійний блок дисципліни, який логічно об'єднує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом та взаємозв'язками. Тематичний план дисципліни складається з двох змістових модулів (табл. 4.1).

Таблиця 4.1

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин								
	денна форма						заочна форма		
	лекції	семінарські (практичні) заняття	самостійна робота в тому числі іспит	поточні консультації	залік	лекції	практичні	самостійна робота	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Для студентів напряму підготовки 6.140103 "Туризм"									
Змістовий модуль 1									
Основи бухгалтерського обліку й облік основних господарських процесів									
<i>Тема 1. Теоретичні основи бухгалтерського обліку</i>	2	2	6	1	–	2	2	35	
<i>Тема 2. Метод бухгалтерського обліку</i>	2	4	8	1	–	2	2	35	

Продовження табл. 4.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Тема 3. Організація бухгалтерського обліку діяльності суб'єктів господарювання	2	2	6	1	–	6	6	35
Тема 4. Бухгалтерський облік основних господарських процесів діяльності суб'єктів господарювання.	4	4	6	1	–	2	2	35
<i>Колоквіум</i>	–	2	–	–	–	–	–	–
Разом за змістовим модулем 1	10	14	26	4	–	164		
Змістовий модуль 2								
Теоретичні, організаційні засади та технологія аудиту								
Тема 5. Аудит як форма контролю за фінансово-господарською діяльністю	2	2	4	1	–	2	2	35
Тема 6. Організація аудиту фінансової звітності	2	2	6	1	–	2	2	35
Тема 7. Методика аудиту фінансової звітності	2	2	8	1	–	2	2	35
Тема 8. Інформаційні ресурси обліку й аудиту в управлінні підприємством	2	2	4	1	–	2	2	35
<i>Колоквіум</i>	2	2	4	–	–	–	–	–
<i>Залік</i>	–	–	–	–	4	4		
Разом за змістовим модулем 2	10	10	26	4	4	160		
Усього годин за модулями	20	24	52	8	4	324		
Для студентів напряму підготовки 6.030601 "Менеджмент"								
Змістовий модуль 1								
Основи бухгалтерського обліку й облік основних господарських процесів								
Тема 1. Теоретичні основи бухгалтерського обліку	4	4	12	–	–	1	1	34
Тема 2. Метод бухгалтерського обліку	4	4	12	–	–	1	1	34
Тема 3. Організація бухгалтерського обліку діяльності суб'єктів господарювання	4	4	12	–	–	1	1	34
Тема 4. Бухгалтерський облік основних господарських процесів діяльності суб'єктів господарювання	4	2	12	–	–	1	1	34

1	2	3	4	5	6	7	8	9
<i>Контрольна модульна робота за розкладом занять (КМР)</i>	–	2	–	–	–	–	–	–
Разом за змістовим модулем 1	16	16	48	–	–	144		
Змістовий модуль 2								
Теоретичні, організаційні засади та методологія аудиту								
<i>Тема 5. Аудит як форма контролю за фінансово-господарською діяльністю</i>	4	4	12	–	–	1	1	34
<i>Тема 6. Організація аудиту фінансової звітності</i>	4	4	12	–	–	1	1	34
<i>Тема 7. Методика аудиту фінансової звітності</i>	4	4	12	–	–	1	1	34
<i>Тема 8. Інформаційні ресурси обліку і аудиту в управлінні підприємством</i>	4	2	12	–	–	1	1	23
<i>Контрольна модульна робота за розкладом занять (КМР)</i>	–	2	–	–	–	–	–	–
<i>Іспит</i>	–	–	2	–	–	2		
Разом за змістовим модулем 2	16	16	50	–	–	144		
Усього годин за модулями	32	32	98	–	–	288		

5. Теми практичних занять

Практичне заняття – це форма навчального заняття, за якої викладач організує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння та навички у їх практичному застосуванні шляхом індивідуального виконання студентом сформульованих завдань. Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі: тестах для виявлення ступеня оволодіння студентами необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різної складності для вирішення їх студентами на занятті.

Практичне заняття містить проведення попереднього контролю за знаннями, вміннями та навичками студентів, ставлення загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, вирішування завдань із їх обговоренням, виконання контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання (табл. 5.1).

Перелік тем практичних занять

Назви змістових модулів	Теми практичних занять (за модулями)	Кількість годин		Література
		(6.140103 "Туризм")	(6.030601 "Менеджмент")	
<i>Змістовий модуль 1.</i> Основи бухгалтерського обліку й облік основних господарських процесів	<i>Завдання 1.</i> Класифікація активів, капіталу та зобов'язань	2	4	Основна: [1]; додаткова: [17]
	<i>Завдання 2.</i> Бухгалтерський баланс, рахунки бухгалтерського обліку та подвійний запис	4	4	Основна: [1]; додаткова: [19 – 21]
	<i>Завдання 3.</i> Первинне спостереження, документація та інвентаризація. Форми бухгалтерського обліку	2	4	Основна: [1; 6; 11]
	<i>Завдання 4.</i> Бухгалтерський облік основних господарських процесів діяльності суб'єктів господарювання	4	2	Основна: [1]
	<i>Контрольна модульна робота (колоквіум)</i>	2	2	
<i>Змістовий модуль 2.</i> Теоретичні, організаційні засади та методологія аудиту	<i>Завдання 5.</i> Аудит як форма контролю за фінансово-господарською діяльністю	2	4	Основна: [3]
	<i>Завдання 6.</i> Планування аудиту	2	4	Основна: [3; 8; 9]
	<i>Завдання 7.</i> Визначення аудиторської вибірки	2	4	Основна: [9]
	<i>Завдання 8.</i> Методика аудиту фінансової звітності	2	2	Основна: [9]
	<i>Контрольна модульна робота (колоквіум)</i>	2	2	
Разом годин за змістовими модулями		24	32	

5.1. Приклади типових практичних завдань за темами

Змістовий модуль 1 Основи бухгалтерського обліку й облік основних господарських процесів

Тема 2. Бухгалтерський баланс, рахунки бухгалтерського обліку та подвійний запис

Скласти баланс підприємства за звітний період на основі вступних даних та господарських операцій, які здійснено протягом звітного періоду.

Баланс на 30 вересня 20__ р.

Актив	Сума	Пасив	Сума
Основні засоби	100 000	Статутний капітал	46 790
Запасні частини	7 000	Резервний капітал	10 000
Паливо	800	Прибуток нерозподілений	30 750
Готова продукція	12 600	Кредити банків	25 000
Товари	4 500	Кредитори	38 650
Дебітори	11 250	Розрахунки із зарплатні	5 700
Каса	965	Розрахунки зі страхування	2 100
Рахунка в банку	25 875	Доходи майбутніх періодів	4 000
Усього	162 990	Усього	162 990

У жовтні місяці були здійснені такі господарські операції:

1. На рахунок у банку зарахований короткостроковий кредит у сумі 5 000 грн.
2. З рахунку в банку отримано готівку й оприбутковано в касу 5 700 грн для виплати заробітної платні.
3. Виплачено заробітну платню з каси працівникам підприємства 5 700 грн.
4. Перераховано з рахунка в банку кредиторам на погашення заборгованості 8 650 грн.

5. На рахунок у банку надійшла оплата дебіторської заборгованості 10 000 грн.

6. Із каси в банк здано готівку в сумі 500 грн.

Необхідно:

а) відкрити схеми рахунків на підставі балансу на 1 жовтня;

б) кожну господарську операцію відобразити на рахунках бухгалтерського обліку;

в) підрахувати дебетові та кредитові обороти за жовтень місяць і визначити кінцеве сальдо на 31 жовтня;

д) за кінцевими залишками скласти баланс підприємства на 31 жовтня.

Змістовий модуль 2

Теоретичні, організаційні засади та технологія аудиту

Тема 8. Методика аудиту фінансової звітності

Здійснити відповідні записи в робочих документах аудитора, якщо під час проведення аудиту ним виявлено таке: слюсареві Іваненку Г. С., звільненому з роботи за порушення трудової дисципліни, бухгалтером нараховано вихідну допомогу в сумі 520 грн. За даними нарядів на відрядну роботу нараховано заробітну плату за виготовлення 200 одиниць виробів, але на склад надійшло тільки 195 одиниць виробів вартістю 11 грн за одиницю.

6. Самостійна робота студентів

Необхідним елементом успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни є самостійна робота студентів із вітчизняною та зарубіжною спеціальною економічною літературою, нормативними актами з питань бухгалтерського обліку та аудиту, статистичними матеріалами (табл. 6.1).

Основні види самостійної роботи, запропоновані студентам: вивчення лекційного матеріалу; робота з опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, законодавчих, нормативних та інструктивних матеріалів; вивчення основних термінів і понять за темами дисципліни; підготовка до практичних занять, дискусій, робота в малих групах, тестування; контрольна перевірка кожним студентом особистих знань за запитаннями для самодіагностики.

Завдання для самостійної роботи студентів та форми її контролю

Назви тем	Зміст самостійної роботи студентів	Кількість годин (6.140103 "Туризм")	Кількість годин (6.030601 "Менеджмент")	Форми контролю СРС	Література
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль					
Основи бухгалтерського обліку й облік основних господарських процесів					
<i>Тема 1. Теоретичні основи бухгалтерського обліку</i>	<i>Вивчення лекційного матеріалу, огляд теоретичного матеріалу з теми</i>	6	12	Презентація результатів	Основна: [1]; додаткова: [17; 19–21; 23; 33]
<i>Тема 2. Метод бухгалтерського обліку</i>		8	12	Захист індивідуального завдання	Основна: [1; 12]; додаткова: [17; 19–21; 34]
<i>Тема 3. Організація бухгалтерського обліку діяльності суб'єктів господарювання</i>	<i>Вивчення лекційного матеріалу, огляд теоретичного матеріалу з теми</i>	6	12	Проведення контрольної роботи	Основна: [1; 6; 11]; додаткова: [17; 19–21]
<i>Тема 4. Бухгалтерський облік основних господарських процесів діяльності суб'єктів господарювання</i>	<i>Вивчення лекційного матеріалу, огляд теоретичного матеріалу з теми. Підготовка до контрольної роботи</i>	6	12	Захист індивідуального завдання	Основна: [1]; додаткова: [17; 19–21]
<i>Колоквіум</i>		2		Проведення контрольної роботи	

1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 2 Теоретичні, організаційні засади та методологія аудиту					
<i>Тема 5. Аудит як форма контролю за фінансово-господарською діяльністю</i>	<i>Вивчення лекційного матеріалу, огляд теоретичного матеріалу з теми</i>	4	12	Презентація результатів	Основна: [3; 4; 8 – 10; 15; 16]; додаткова: [18; 22; 24; 27]
<i>Тема 6. Організація аудиту фінансової звітності</i>	<i>Вивчення лекційного матеріалу, огляд теоретичного матеріалу з теми. Підготовка до контрольної роботи</i>	6	12	Захист індивідуального завдання	Основна: [3; 4; 8 – 10; 15]; додаткова: [18; 22; 24; 27]
<i>Тема 7. Методика аудиту фінансової звітності</i>	<i>Вивчення лекційного матеріалу, огляд теоретичного матеріалу з теми</i>	8	12	Проведення контрольної роботи	Основна: [9]; додаткова: [2]
<i>Тема 8. Інформаційні ресурси обліку і аудиту в управлінні підприємством</i>	<i>Вивчення лекційного матеріалу, огляд теоретичного матеріалу з теми. Підготовка до контрольної роботи</i>	4	12	Захист індивідуального завдання	Основна: [9]; додаткова: [2]
<i>Колоквіум</i>		2		Проведення контрольної роботи	
<i>Іспит</i>			2		
Усього		52	98		

Метою управління самостійною роботою студентів є самостійне опрацювання окремих блоків навчального процесу, пошук, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з певної теми, навчальної дисципліни чи напряму підготовки.

Активна самостійна робота студентів можлива тільки за наявності серйозної та стійкої мотивації. Найсильніший мотиваційний чинник – підготовка до подальшої ефективної професійної діяльності. Мотиваційним чинником в інтенсивній навчальній роботі і, у першу чергу, самостійної є особа викладача. Викладач може бути прикладом для студента як професіонал, як творча особа. Викладач може і повинен допомогти студенту розкрити свій творчий потенціал, визначити перспективи свого внутрішнього зростання.

7. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативну роботу здійснюють за графіком у формі: індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, винесених на поточний контроль тощо.

Формами організації індивідуально-консультативної роботи є:

а) за засвоєнням теоретичного матеріалу:

консультації: індивідуальні (запитання – відповідь); групові (розгляд типових прикладів-ситуацій);

б) за засвоєнням практичного матеріалу:

консультації (індивідуальні та групові);

в) для комплексного оцінювання засвоєння програмного матеріалу: індивідуальне здавання виконаних робіт.

8. Методи навчання

Методи навчання (гр. *methodos* – шлях пізнання, спосіб знаходження істини) – це впорядковані способи взаємопов'язаної, цілеспрямованої діяльності педагога та студентів, спрямовані на ефективне вирішення навчально-виховних завдань. Їх реалізують за допомогою системи прийомів і засобів навчальної діяльності.

Прийоми навчання – це складова частина методу, конкретні дії педагога та студентів, спрямовані на реалізацію вимог тих чи інших методів.

Засоби навчання – це різноманітне навчальне обладнання, що використовують у системі пізнавальної діяльності (книги, письмове приладдя, лабораторне обладнання, технічні засоби та ін.).

Головним очікуваним результатом вивчення дисципліни є розвиток кожної окремої особистості студента загалом або її окремих професійно орієнтованих якостей. Практично всі методи навчання передбачають використання тих чи інших методів, форм, технік та технологій активізації навчального процесу. Зміст форм організації для активізації навчального процесу та використання методик активізації процесу навчання наведено в табл. 8.1. та 8.2.

Розподіл форм та методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни наведено в табл. 8.1.

Таблиця 8.1

**Розподіл форм і методів за темами навчальної дисципліни
для активізації процесу навчання**

Тема	Практичне застосування навчальних технологій
1	2
<i>Тема 1.</i> Теоретичні основи бухгалтерського обліку	Міні-лекція. Надання групі необхідної інформації
<i>Тема 2.</i> Метод бухгалтерського обліку	Вправи. Форма активізації навчального процесу, що спрямована на вирішення основних завдань шляхом групового навчання
<i>Тема 3.</i> Організація бухгалтерського обліку діяльності суб'єктів господарювання	Історії та розповіді. Цікаві повідомлення для слухачів, які містять елементи гумору, несподіваного розвитку подій. Створюють умови для підсвідомого засвоєння певних ідей
<i>Тема 4.</i> Бухгалтерський облік основних господарських процесів діяльності суб'єктів господарювання	Дискусії. Організація обговорення з приводу спірного питання, де учасники мають будувати власну аргументацію
<i>Тема 4.</i> Бухгалтерський облік основних господарських процесів діяльності суб'єктів господарювання	Мозковий штурм. Пошук та генерація нових ідей за короткий час. Рольові ігри Програвання ситуації учасниками заданого сюжету із фіксованими ролями
<i>Тема 5.</i> Аудит як форма контролю за фінансово-господарською діяльністю	Міні-лекція. Надання групі необхідної інформації
<i>Тема 6.</i> Організація аудиту фінансової звітності	Ділові ігри. Програвання ситуації ділової взаємодії на визначену тему

1	2
<i>Тема 7.</i> Методика аудиту фінансової звітності	Групова робота. Спільне виконання завдань, що спрямовані на знайдення рішення та (або) відпрацювання певної навички. Моделювання Конструювання моделей ситуативної взаємодії
<i>Тема 8.</i> Інформаційні ресурси обліку і аудиту в управлінні підприємством	Історії та розповіді. Цікаві повідомлення для слухачів, які містять елементи гумору, несподіваного розвитку подій. Створюють умови для підсвідомого засвоєння певних ідей
<i>Тема 8.</i> Інформаційні ресурси обліку і аудиту в управлінні підприємством	Шеринг/рефлексія. Зворотний зв'язок: студенти звітують про отриманий досвід за результатами навчання. Зазвичай проводиться наприкінці кожного модуля

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачено застосування таких методів: лекції, міні-лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, презентації, колективні презентації, мозковий штурм, банки візуального супроводу.

Лекції. За цієї форми навчання лектор, який більшість часу перебуває у фронтальній позиції щодо аудиторії, надає інформацію одразу всім студентам. Цей метод, переважно, використовують, аби повідомити нову інформацію одночасно до великої кількості людей в умовах, коли слухачі не мають базових знань із певної теми. Тривалість таких лекцій може бути від однієї години, іноді й більше.

Готуючи лекцію, важливо пам'ятати деякі правила: визначте основні тези, на яких треба наголосити особливо, і черговість їх надання; напишіть докладний конспект; яскраво позначте в конспекті основні тези, щоб не шукати їх у ході лекції; розрахуйте час так, щоб належним чином викласти матеріал, а потім відповісти на запитання та провести обговорення; підготуйте допоміжні матеріали (слайди, роздаткові тексти, рисунки, таблиці, картки тощо).

Слід пам'ятати, що під час лекції аудиторія пасивно сприймає інформацію, тому думки людей можуть відхилитися від теми, якщо лекція задовга, надана інформація не відповідає темі, лектор читає матеріал не надто динамічно. Оскільки під час лекційних занять можливості для взаємодії між лектором та аудиторією вкрай обмежені, лектор і слухачі не можуть бути впевнені в тому, що тлумачать зміст лекції однаково.

Добре підготовлена і викладена лекція більше зацікавить аудиторію, ніж така, коли лектор погано орієнтується в темі, ніяковіє чи соромиться, або, що особливо негативно впливає на інтерес аудиторії, читає текст лекції слово в слово за конспектом, не пожвавлюючи її, не підтримуючи контакту з аудиторією очима.

Для підвищення інтересу аудиторії під час лекцій використовують різноманітні прийоми, наприклад:

- аудіовізуальні презентації (слайди, відеофільми тощо);
- запитання-відповіді, відповідність яких темі лекції та витрати часу на них лектор ретельно контролює;
- заздалегідь підготовлені виступи членів аудиторії, покликані навести різні погляди на предмет лекції.

Міні-лекції. Міні-лекції відрізняються від лекцій значно меншою тривалістю. Зазвичай міні-лекції не перевищують 10 – 15 хвилин, їх використовують для того, щоб стисло повідомити нову інформацію до багатьох людей одночасно; розповісти, як виконувати певні дії, щоб їх згодом опановуватимуть самі учасники в ході практичних вправ; підсумувати результати роботи малих груп для всієї аудиторії.

Міні-лекції часто застосовують як частини цілісної теми, яку бажано викладати повноформатною лекцією, аби не втомлювати аудиторію. Тоді інформацію надають по черзі кількома окремими сегментами (міні-лекціями), між якими застосовують інші форми й методи навчання: періоди запитань-відповідей, вправи на перевірку засвоєння матеріалу, рухавки, роботу в складі малих груп тощо.

Презентації. На відміну від лекцій, які дають знання з багатьох аспектів певної теми, їх взаємозв'язку з метою створення цілісного, теоретично обґрунтованого погляду на певне явище, презентації спрямовано на надання нових результатів, нової інформації з конкретного, досить вузького, практичного аспекту теми, яка є предметом навчання. Успішна презентація вимагає від того, хто її проводить:

- заздалегідь потренуватися у проведенні презентації, аби виглядати й почувати себе впевнено;
- заздалегідь організувати всі необхідні умови для проведення презентації (підготувати робоче місце, засоби наочності: плакати, слайди, демонстраційну апаратуру, технічні засоби тощо);
- у ході роботи періодично запитувати аудиторію щодо зрозумілості нової інформації, підтримувати постійний зворотний зв'язок;

- виявляти гнучкість, бути готовим до непередбачуваних обставин, адже презентована нова інформація для когось може виявитися такою, що заперечує його усталеним поглядам.

Колективні презентації. Це така форма подання матеріалу, коли кілька (трьох або більше) осіб разом (по черзі) повідомляють інформацію аудиторії. Згідно із вказівками викладача, який регулює черговість виступів, кожний презентувальник робить доповідь певної тривалості (зазвичай до 15 – 20 хвилин). Переважно, кожне повідомлення присвячено якомусь одному з кількох аспектів (вимірів, поглядів) однієї теми. Здебільшого наприкінці колективних претензій передбачають запитання аудиторії кожному доповідачеві.

Мозковий штурм. Цей метод застосовують як для обговорення всією групою студентів, так і для обговорення в малих групах. Його мета – сформулювати якомога більше ідей на задану тему. Мозковий штурм проводять у два етапи: на першому етапі формулюють ідеї, на другому їх оцінюють. Зазвичай використовують велику шкільну дошку або аркуші фліп-чартного паперу, де один із учасників (або помічник тренера) записує ідеї так, щоб усі могли їх бачити. Це стимулює мислення та зручно для відбору кращих ідей у ході оцінювання на другому етапі.

Банки візуального супроводу сприяють активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни за допомогою наочності.

Під час вивчення дисципліни застосовують лекції з демонстрацією чинних форм первинних документів і звітності; вирішення завдань; складання кореспонденцій рахунків; заповнення документів і форм звітності.

Таблиця 8.2

Використання методик активізації процесу навчання

Тема навчальної дисципліни	Практичне застосування методик	Методики активізації процесу навчання
1	2	3
<p><i>Тема 2.</i> Метод бухгалтерського обліку.</p> <p><i>Тема 5.</i> Аудит як форма контролю за фінансово-господарською діяльністю.</p> <p><i>Тема 6.</i> Організація аудиту фінансової звітності</p> <p><i>Тема 8.</i> Інформаційні ресурси обліку і аудиту в управлінні підприємством</p>	Проблемна лекція з питання "Елементи методу бухгалтерського обліку" (за темою 2)	<p>Лекції проблемного характеру направлено на розвиток логічного мислення студентів, коло питань теми обмежується двома-трьома ключовими моментами, використовують досвід закордонних навчальних закладів з роздачею студентам під час лекцій друкованого</p>
	Проблемна лекція з питання "Економічний зміст статей балансу та фінансова характеристика підприємства з балансу (за темою 2)	
	Проблемна лекція з питання "Складання та перевірка оборотних відомостей" (за темою 2)	

1	2	3
	<p>Проблемна лекція з питання "Проблеми адаптації та застосування в Україні Міжнародних стандартів аудиту" (за темою 5)</p> <p>Проблемна лекція з питання "Сутєвість в аудиті" (за темою 6)</p> <p>Проблемна лекція з питання "Визначення оптимального розміру вибірки для отримання аудиторських доказів" (за темою 6)</p> <p>Проблемна лекція з питання "Особливості складання аудиторського висновку в окремих галузях" (за темою 8)</p>	<p>матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядають. При читанні лекцій студентам ставлять запитання для самостійного розмірковування, на які лектор відповідає сам</p>
<p>Тема 2. Метод бухгалтерського обліку. Тема 6. Організація аудиту фінансової звітності</p>	<p>Робота в малих групах під час оцінювання статей балансу та виявлення фінансового стану підприємства з метою управління підприємством та прогнозування його економічного стану в ринкових умовах (практичне заняття за темою 2)</p> <p>Робота в малих групах під час відображення господарських операцій на бухгалтерських рахунках та їх вплив на баланс підприємства (практичне заняття за темою 2)</p> <p>Робота в малих групах під час формування пакета паперів аудитора (договір із протоколом про погодження договірної ціни на проведення аудиторської перевірки, план, програма, графік, лист-пропозиція, лист-згода, завдання на виконання аудиторської роботи) (за темою 6)</p>	<p>Робота в малих групах дає змогу структурувати заняття за формою і змістом, створює можливості для участі студента в роботі над темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду спілкування</p>
<p>Тема 2. Метод бухгалтерського обліку. Тема 4. Бухгалтерський облік основних господарських процесів діяльності суб'єктів господарювання</p>	<p>Проблемне повідомлення та дискусія з питання: класифікації рахунків бухгалтерського обліку та значення для вивчення рахунків і складання Плану рахунків (заняття за темою 2)</p>	<p>Мозковий штурм сприяє обговоренню всією групою студентів або в малих групах проблемних питань із зазначеної тематики. Його мета –</p>

1	2	3
<p><i>Тема 6. Організація аудиту фінансової звітності</i></p>	<p>Проблемне повідомлення та дискусія з питань: 1) у чому різниця та поєднання таких облікових категорій "амортизація" та "знос" основних засобів; 2) чому не використовують у практиці підприємств усі методи амортизації основних засобів; 3) чи може мати різну ринкову вартість один і той же об'єкт основних засобів та чому? 4) принципи розподілу загальнови-робничих витрат на постійні та змінні між товарною продукцією та незавершеним виробництвом, а також видами робіт, послуг та продукції; 5) методи визначення обсягів незавершеного виробництва та його оцінювання (практичне заняття за темою 4)</p> <p>Проблемне повідомлення та дискусія з питання "Визначення поняття "аудит" в економічній літературі та законодавчих актах (заняття за темою 5)</p> <p>Проблемне повідомлення та дискусія з питання "Напрями вдосконалення професійної етики аудиторів" (заняття за темою 5)</p> <p>Проблемне повідомлення та дискусія з питання "Аудиторська вибірка як один із основних методів аудиту" (заняття за темою 6)</p>	<p>сформулювати якомога більше ідей на задану тему. Мозковий штурм проводять у два етапи: на першому етапі формулюють ідеї, на другому їх оцінюють</p>
<p><i>Тема 8. Інформаційні ресурси обліку і аудиту в управлінні підприємством</i></p>	<p>Проблемне повідомлення та дискусія з питання: "Визначення якості аудиторських доказів" (заняття за темою 8)</p>	<p>Презентації – виступи перед аудиторією, що використовують для подання певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, демонстрації нових товарів і послуг</p>

1	2	3
<i>Тема 6.</i> Організація аудиту фінансової звітності	Презентація малими групами звіту за результатами проведення в малих групах практичного заняття 6	Презентації – виступи перед аудиторією, що використовують для подання певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, демонстрації нових товарів і послуг
<i>Тема 1.</i> Теоретичні основи бухгалтерського обліку. <i>Тема 4.</i> Бухгалтерський облік основних господарських процесів діяльності суб'єктів господарювання	Мозкова атака щодо виявлення типу зміни балансу під впливом господарських операцій; характеристики статей балансу та розподіл їх за його розділами (практичне заняття за темою 2) Мозкова атака щодо виявлення бухгалтерських проводок господарських операцій, а також визначення характеристики господарських операцій за наведеними бухгалтерськими проводками (практичне заняття за темою 4)	Мозковий штурм – метод вирішення невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити якомога більшу кількість варіантів вирішення завдання
<i>Тема 1.</i> Теоретичні основи бухгалтерського обліку. <i>Тема 4.</i> Бухгалтерський облік основних господарських процесів діяльності суб'єктів господарювання	Проблемна ситуація практичного використання принципів бухгалтерського обліку (заняття за темою 1) Виробнича ситуація складання бухгалтерських проводок, їх відображення на рахунках та перевірка за допомогою оборотної відомості та складання балансу (практичне заняття за темою 4)	Кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу

9. Методи контролю

Органічною складовою частиною навчального процесу є оцінювання якості здобутих знань та систематичний, комплексний контроль набутих умінь і практичних навичок (компетентностей) студентів, відповідно до вимог державних стандартів освіти, а також адаптації до загальноєвропейських вимог, визначених Європейською системою залікових кредитів (ECTS).

Система оцінювання сформованих компетентностей (див. табл. 2.1) у студентів урахує види занять, що, згідно із програмою навчальної дисципліни, передбачають лекційні, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюють за накопичувальною 100-бальною системою. Система контролю й оцінювання знань студентів розроблена, відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи містять:

поточний контроль, що здійснюють протягом семестру під час проведення лекційних, практичних занять та оцінюють за сумою набраних балів (мінімальна сума – 60 балів для студентів напряму підготовки 6.140103 "Туризм" та 35 балів для студентів напряму підготовки 6.030601 "Менеджмент");

модульний контроль, що здійснюють, зважаючи на поточний контроль за відповідний змістовий модуль, має на меті *інтегроване* оцінювання результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля;

Поточний контроль із цієї навчальної дисципліни здійснюють у таких формах:

- активна робота на лекційних заняттях;
- активна участь у виконанні практичних та самостійних завдань;
- активна участь у дискусії та презентації матеріалу на заняттях;
- перевірка наукової статті на задану тематику;
- проведення письмової контрольної роботи, іспиту.

Зразок розподілів балів за різними критеріями наведено в табл. 10.1, 10.2, 10.3, 10.4, 10.5, 10.6.

Модульний контроль із цієї навчальної дисципліни здійснюють у формі колоквіуму. **Колоквіум** – це форма перевірки й оцінювання знань студентів у системі освіти у вищих навчальних закладах. Проводять як проміжний міні-екзамен із ініціативи викладача.

Оцінювання знань студента під час практичних занять та виконання індивідуальних завдань здійснюють за накопичувальною системою за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядають;
- ступінь засвоєння фактичного матеріалу з навчальної дисципліни;
- ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядають;
- уміння поєднувати теорію із практикою під час розгляду виробничих ситуацій, розв'язання задач, здійснення розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань і завдань, винесених на розгляд в аудиторії;
- логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і під час виступів в аудиторії, уміння обґрунтовувати свою позицію, узагальнювати інформацію та робити висновки.

Максимально можливий бал за конкретне завданням ставлять за умови відповідності індивідуального завдання студента або його усної відповіді всім зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової частини зменшує кількість балів. Під час оцінювання індивідуальних завдань увагу також приділяють якості, самостійності та своєчасності здавання виконаних завдань викладачу, згідно із графіком навчального процесу. Якщо якусь із вимог не буде виконано, то бали буде знижено.

Письмову контрольну роботу проводять декілька разів на семестр, вона містить практичні завдання різного рівня складності, відповідно до тем змістового модуля.

Колоквіум за змістовим модулем проводять 2 рази на семестр, він містить теоретичні та практичні завдання різного рівня складності, відповідно до тем змістового модуля.

Екзаменаційний білет для оцінювання підсумкових знань із навчальної дисципліни для студентів напряму підготовки 6.030601 "Менеджмент" відповідає змісту колоквіуму для студентів напряму підготовки 6.140103 "Туризм". Зразок екзаменаційного білета та критерії оцінювання наведено далі.

Зразок екзаменаційного білета

Форма № Н-5.05

Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця

Освітньо-кваліфікаційний рівень "бакалавр"

Напрямок підготовки: "_____". Семестр VII

Навчальна дисципліна "Облік і аудит"

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ №

Завдання 1 (стереотипне). За наведеними господарськими операціями скласти кореспонденцію рахунків бухгалтерського обліку.

Таблиця 1

Журнал господарських операцій

№ п/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденції рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Отримано на поточний рахунок суми короткострокових кредитів банку в національній валюті		
2	Отримано на поточний рахунок в іноземній валюті суми короткострокових кредитів банку		
3	Зараховано до прострочених, непогашених у встановлений термін, кредити банку (на підставі виписки банку) у національній валюті		
4	Оплачено рахунки постачальників за рахунок кредиту (якщо сума кредиту не надходить на поточний рахунок)		
5	Перераховано передоплату постачальникові за токарський верстат		
6	Відбито суму податкового кредиту з ПДВ		
7	Отримано від постачальника токарський верстат, що вимагає монтажу		
8	Перераховано передоплату підрядної організації за виконання монтажних робіт		
9	Виконано роботи з монтажу верстата		
10	Відбито списання суми податкового кредиту з ПДВ		

Завдання 2 (стереотипне). Визначте економічний зміст господарських операцій на підставі наведеної кореспонденції рахунків бухгалтерського обліку.

Таблиця 2

Журнал господарських операцій

№ п/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденції рахунків	
		Дебет	Кредит
1		951	684
2		684	311
3		20	372
4		20	23
5		20	631
6		301	46
7		46	40
8		301	702
9		372	301
10		45	301

Завдання 3 (діагностичне). За рішенням загальних зборів засновників створено ПАТ "Факел". Основний вид діяльності – оптова торгівля продуктами харчування. Статутний капітал створеного підприємства – 1 500 000 грн пропорційно кількості засновників – 3 акціонерам. Учасниками внесено на погашення своєї заборгованості до статутного капіталу такі активи: 1-м акціонером – обладнання за справедливою вартістю 400 000 грн; 2-м акціонером – грошові кошти на поточний рахунок – 320 700 грн; 3-м акціонером – товари на суму 260 000 грн. За рішенням засновників направлено на збільшення капіталу: частину прибутку в розмірі 12 000 грн; сума дооцінки активів підприємства в сумі 30 000 грн. Необхідно відобразити господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку.

Завдання 4. Визначити наслідки виявленої аудитором помилки, що стосується неправильного нарахування заробітної плати: на 8 000 грн більше від фактичного рівня виконання робіт. Який вид аудиторського висновку вибере аудитор?

Завдання 5. Підприємство придбало виробниче обладнання первинною вартістю 330 тис. грн, загальний розрахунковий обсяг виробництва визначений підприємством у розмірі 1 600 тис. одиниць. Ліквідаційна вартість після його експлуатації за попередніми оцінками може становити 10 тис. грн. Передбачений термін корисного використання – 4 роки. Підприємство обрало кумулятивний метод для нарахування амортизації. За підрахунками бухгалтерії річна норма амортизації (за перший рік) склала – 202 000. Виявити порушення та відобразити в обліку.

Критерії оцінювання

Екзаменаційний білет містить 5 завдань, які оцінюють такими балами:

Номер завдання	Зміст завдання	Максимум балів	Знижувальний бал за одну помилку
1	<i>Стереотипне завдання.</i> Складання кореспонденції рахунків за наведеними господарськими операціями	7	0,7
2	<i>Стереотипне завдання.</i> Складання господарських операцій за наведеними кореспонденціями рахунків	7	0,7
3	<i>Діагностичне завдання:</i> 1. Зробити необхідні розрахунки.	2,5	0,5
	2. Відобразити кореспонденцію рахунків на рахунках бухгалтерського обліку.	3,0	0,4
	3. Визначити кінцевий результат, сформований у завданні	2,5	0,5
4	<i>Діагностичне завдання:</i> 1. Зробити необхідні розрахунки.	2,5	0,5
	2. Відобразити кореспонденцію рахунків на рахунках бухгалтерського обліку.	3,0	0,4
	3. Визначити кінцевий результат, сформований у завданні	2,5	0,5
5	<i>Евристичне завдання:</i> 1. Зробити необхідні розрахунки.	3,0	0,5
	2. Відобразити кореспонденцію рахунків на рахунках бухгалтерського обліку.	3,5	0,4
	3. Визначити кінцевий результат, сформований у завданні	3,5	0,4

Примітки:

1. Студент може набрати 40 балів за умови бездоганного виконання роботи.
2. Не допущено виправлення, закреслювання, помарки, підчищення, коректування.
3. На іспиті студентів дозволено користуватися Планом рахунків бухгалтерського обліку.

10. Розподіл балів, яких набирають студенти

Систему оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей студентів наведено в табл. 10.1.

Таблиця 10.1

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей

Для студентів напряму підготовки 6.140103 "Туризм"

Професійні компетентності	Навчальний тиждень	Години	Методи та форми навчання		Оцінка рівня сформованості компетентностей		
					Форми контролю	Максимальний бал	
1	2	3	4		5	6	
Змістовий модуль 1							
Основи бухгалтерського обліку й облік основних господарських процесів						30	
Визначати об'єкти бухгалтерського обліку та встановлювати методи їх відображення	1	Ауд.	2	Лекція	Тема 1. Теоретичні основи бухгалтерського обліку	Робота на лекції	2
			2	Практичне заняття	Завдання 1. Вивчення Закону України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні". Визначення користувачів облікової інформації, їх класифікація	Активна участь у виконанні практичних завдань	1
		СРС	7	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання завдань для самоконтролю, огляд законодавчої бази	Презентація результатів	1
Знати структуру бухгалтерського балансу та технологію його складання	2, 3	Ауд.	2	Лекція	Тема 2. Метод бухгалтерського обліку	Робота на лекції	2
			4	Практичне заняття	Завдання 2. Виконання завдання з класифікації ресурсів підприємства та джерел їх формування. Рішення завдань зі складання балансу	Активна участь у виконанні практичних завдань	1
		СРС	9	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання завдань для самоконтролю, огляд законодавчої бази	Презентація результатів	1

1	2	3	4		5	6	
Знати структуру та економічний зміст плану рахунків бухгалтерського балансу	4	Ауд.	2	Лекція	Тема 3. Організація бухгалтерського обліку діяльності суб'єктів господарювання	Робота на лекції	2
			2	Практичне заняття	Завдання 3. Виконання завдання з відображення господарських операцій підприємства на бухгалтерських рахунках	Активна участь у виконанні практичних завдань	2
		СРС	7	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання завдань для самоконтролю, огляд законодавчої бази	Презентація результатів	1
Знати структуру об'єктів бухгалтерського обліку, види їх вартості, а також способи оцінювання їх вартості	5, 6	Ауд.	4	Лекція	Тема 4. Бухгалтерський облік основних господарських процесів діяльності суб'єктів господарювання	Робота на лекції	1
			4	Практичне заняття	Завдання 4. Синтетичний та аналітичний облік за рахунками бухгалтерського обліку	Активна участь у виконанні практичних завдань	1
		СРС	7	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання завдань для самоконтролю, огляд законодавчої бази	Презентація результатів	1
Контрольна модульна робота						10	
Змістовий модуль 2						70	
Теоретичні, організаційні засади та методологія аудиту							
Визначати необоротні активи підприємства та відобразити їх наявність і рух на рахунках бухгалтерського обліку	7	Ауд.	2	Лекція	Тема 5. Аудит як форма контролю за фінансово-господарською діяльністю	Робота на лекції	2
			2	Практичне заняття	Завдання 5. Вирішення практичних завдань із основ проведення аудиту	Активна участь у виконанні практичних завдань	1
		СРС	5	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання завдань для самоконтролю, огляд законодавчої бази	Презентація результатів	1

Закінчення табл. 10.1

1	2	3	4	5	6		
Визначати запаси підприємства та відобразити їх наявність і рух на рахунках бухгалтерського обліку	8	Ауд.	2	Лекція	Тема 6. Організація аудиту фінансової звітності	Робота на лекції	2
			2	Практичне заняття	Завдання 6. Вирішення практичних завдань з аудиту фінансової звітності підприємства	Активна участь у виконанні практичних завдань	1
		СРС	7	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання завдань для самоконтролю, огляд законодавчої бази	Презентація результатів	1
Визначати грошові кошти та дебіторську заборгованість підприємства та відобразити їх наявність і рух на рахунках	9	Ауд.	2	Лекція	Тема 7. Методика аудиту фінансової звітності	Робота на лекції	2
			2	Практичне заняття	Завдання 7. Вирішення практичних завдань з методики аудиту фінансової звітності	Активна участь у виконанні практичних завдань	6
		СРС	9	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання завдань для самоконтролю, огляд законодавчої бази	Презентація результатів	1
Визначати та оцінювати фінансові інвестиції підприємства та відобразити їх на рахунках бухгалтерського обліку	10	Ауд.	2	Лекція	Тема 8. Інформаційні ресурси обліку й аудиту в управлінні підприємством	Робота на лекції	1
			2	Практичне заняття	Завдання 8. Вивчення інформаційних ресурсів обліку й аудиту в управлінні підприємством	Активна участь у виконанні практичних завдань	1
		СРС	5	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання завдань для самоконтролю, огляд законодавчої бази	Презентація результатів	1
	11		6	Контрольна модульна робота		Підсумковий контроль	10
Сесія	СРС	Ауд.		Залік			4
			10	Есе			10
Усього годин			108	Загальна максимальна кількість балів із навчальної дисципліни			100
<i>із них</i>							
аудиторні		%	поточний контроль				100
самостійна робота		%	підсумковий контроль				100

Розподіл балів у межах тем змістових модулів наведено в табл. 10.2.

Таблиця 10.2

Розподіл балів за темами

Поточне тестування та самостійна робота								Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				100	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
7	13	7	9	9	9	7	19		
Колоквіум				Колоквіум					
10				10					

Максимальну кількість балів, яку може накопичити студент протягом тижня за формами та методами навчання, наведено в табл. 10.3.

Таблиця 10.3

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей

Для студентів напряму підготовки 6.030601 "Менеджмент"

Професійні компетентності	Навчальний тиждень	Години	Методи та форми навчання	Оцінка рівня сформованості компетентностей			
				Форми контролю	Максимальний бал		
1	2	3	4	5	6		
Змістовий модуль 1					30		
Основи бухгалтерського обліку й облік основних господарських процесів							
Визначати об'єкти бухгалтерського обліку та встановлювати методи їх відображення в облікових регістрах	1, 2	Ауд.	4	Лекція	Тема 1. Теоретичні основи бухгалтерського обліку	Робота на лекції	1
			4	Практичне заняття	Завдання 1. Вивчення Закону України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні". Визначення користувачів облікової інформації, їх класифікація	Активна участь у виконанні практичних завдань	2

1	2	3	4		5	6	
		СРС	12	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання завдань для самоконтролю, огляд законодавчої бази	Презентація результатів	2
Знати структуру бухгалтерського балансу та технологію його складання	3, 4	Ауд.	4	Лекція	Тема 2. Метод бухгалтерського обліку	Робота на лекції	1
			4	Практичне заняття	Завдання 2. Виконання завдання з класифікації ресурсів підприємства та джерел їх формування. Рішення завдань зі складання балансу	Активна участь у виконанні практичних завдань	2
		СРС	12	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання завдань для самоконтролю, огляд законодавчої бази	Презентація результатів	2
Знати структуру та економічний зміст плану рахунків бухгалтерського балансу	5, 6	Ауд.	4	Лекція	Тема 3. Організація бухгалтерського обліку діяльності суб'єктів господарювання	Робота на лекції	1
			4	Практичне заняття	Завдання 3. Виконання завдання по відображенню господарських операцій підприємства на бухгалтерських рахунках	Активна участь у виконанні практичних завдань	2
		СРС	12	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання завдань для самоконтролю, огляд законодавчої бази	Презентація результатів	2
Знати структуру об'єктів бухгалтерського обліку, види їх вартості, а також способи оцінки їх вартості	7, 8	Ауд.	4	Лекція	Тема 4. Бухгалтерський облік основних господарських процесів діяльності суб'єктів господарювання	Робота на лекції	1
			4	Практичне заняття	Завдання 4. Синтетичний та аналітичний облік за рахунками бухгалтерського обліку"	Активна участь у виконанні практичних завдань	2
		СРС	12	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання завдань для самоконтролю, огляд законодавчої бази	Презентація результатів	2
Колоквіум						10	

1	2	3	4		5	6	
Змістовий модуль 2 Теоретичні, організаційні засади та методологія аудиту						30	
Визначати необоротні активи підприємства та відобразити їх наявність і рух на рахунках бухгалтерського обліку	9, 10	Ауд.	4	Лекція	Тема 5. Аудит як форма контролю за фінансово-господарською діяльністю	Робота на лекції	1
			4	Практичне заняття	Завдання 5. Вирішення практичних завдань з основ проведення аудиту	Активна участь у виконанні практичних завдань	2
		СРС	12	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання завдань для самоконтролю, огляд законодавчої бази	Презентація результатів	2
Визначати запаси підприємства та відобразити їх наявність і рух на рахунках бухгалтерського обліку	11, 12	Ауд.	4	Лекція	Тема 6. Організація аудиту фінансової звітності	Робота на лекції	1
			4	Практичне заняття	Завдання 6. Вирішення практичних завдань із аудиту фінансової звітності підприємства	Активна участь у виконанні практичних завдань	2
		СРС	12	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання завдань для самоконтролю, огляд законодавчої бази	Презентація результатів	2
Визначати грошові кошти та дебіторську заборгованість підприємства та відобразити їх наявність і рух на рахунках бухгалтерського обліку	13, 14	Ауд.	4	Лекція	Тема 7. Методика аудиту фінансової звітності	Робота на лекції	1
			4	Практичне заняття	Завдання 7. Вирішення практичних завдань із методики аудиту фінансової звітності	Активна участь у виконанні практичних завдань	2
	СРС	12	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання завдань для самоконтролю, огляд законодавчої бази	Презентація результатів	2	
Визначати та оцінювати фінансові інвестиції підприємства та відобразити їх на рахунках бухгалтерського обліку	15, 16	Ауд.	4	Лекція	Тема 8. Інформаційні ресурси обліку і аудиту в управлінні підприємством	Робота на лекції	1
			4	Практичне заняття	Завдання 8. Вивчення інформаційних ресурсів обліку і аудиту в управлінні підприємством	Активна участь у виконанні практичних завдань	2

Закінчення табл. 10.3

1	2	3	4	5	6		
		СРС	12	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання завдань для самоконтролю, огляд законодавчої бази	Презентація результатів	2
Контрольна модульна робота (колоквіум)						10	
Сесія		2		іспит		40	
Усього годин		162		Загальна максимальна кількість балів із навчальної дисципліни		100	
<i>із них</i>							
<i>аудиторні</i>		%		<i>поточний контроль</i>		60	
<i>самостійна робота</i>		%		<i>іспит</i>		40	

Таблиця 10.4

Розподіл балів за темами

Поточне тестування та самостійна робота								Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
5	5	5	5	5	5	5	5		
Колоквіум				Колоквіум					
10				10					

Максимальну кількість балів, яку може накопичити студент протягом тижня за формами та методами навчання, наведено в табл. 10.5.

Таблиця 10.5

Розподіл балів за тижнями

Теми змістового модулю		Лекції	Практичні заняття	Колоквіум	Іспит	Усього	
1		2	3	4	5	6	
Змістовий модуль 1 Основи бухгалтерського обліку й облік основних господарських процесів	Тема 1	1 тиждень	0,5	2	–	–	2,5
	Тема 1	2 тиждень	0,5	2	–	–	2,5
	Тема 2	3 тиждень	0,5	2	–	–	2,5
	Тема 2	4 тиждень	0,5	2	–	–	2,5
	Тема 3	5 тиждень	0,5	2	–	–	2,5
	Тема 3	6 тиждень	0,5	2	–	–	2,5
	Тема 4	7 тиждень	0,5	2	–	–	2,5
	Тема 4	8 тиждень	0,5	2	10	–	22,5

Змістовий модуль 2 Теоретичні, організаційні засади та методологія аудиту	Тема 5	9 тиждень	0,5	2	–	–	2,5
	Тема 5	10 тиждень	0,5	2	–	–	2,5
	Тема 6	11 тиждень	0,5	2	–	–	2,5
	Тема 6	12 тиждень	0,5	2	–	–	2,5
	Тема 7	13 тиждень	0,5	2	–	–	2,5
	Тема 7	14 тиждень	0,5	2	–	–	2,5
	Тема 8	15 тиждень	0,5	2	–	–	2,5
	Тема 8	16 тиждень	0,5	2	10	40	62,5
Усього			8	32	20	40	100

Підсумкову оцінку з навчальної дисципліни визначають відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 10.3). Оцінки за цією шкалою заносять до відомостей обліку успішності, індивідуального навчального плану студента та іншої академічної документації.

Таблиця 10.6

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	задовільно	не зараховано
35 – 59	FX	незадовільно	
1 – 34	F		

11. Рекомендована література

11.1. Основна

1. Бухгалтерский учет : учеб. пособ. / под общ. ред. канд. экон. наук, доц. П. С. Тютюнника. – Х. : Изд. ХНЭУ, 2008. – 428 с.
2. Гаевская Н. И. Контроль качества – залог реальной цены на аудиторские услуги / Н. И. Гаевская // Аудитор України. – 2007. – № 20. – С. 19–25.
3. Дікань Л. В. Аудит : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / Л. В. Дікань, Н. Ф. Чечетова, Ю. О. Голуб та ін. ; за заг. ред. канд. экон. наук, проф. Л. В. Дікань. – Х. : ВД "ИНЖЕК", 2009. – 276 с.
4. Дорош Н. І. Аудит: методологія і організація / Н. І. Дорош. – К. : Т-во "Знання" КОО, 2001. – 402 с.
5. Драч В. І. Суттєвість в аудиті / В. І. Драч // Аудитор України. – 2006. – № 17. – С. 12–15.
6. Инструкция о применении плана счетов бухгалтерского учета активов, капитала, обязательств и хозяйственных операций предприятий и организаций // Все о бухгалтерском учете. – 2002. – № 79. – С. 15–64.
7. Методические рекомендации по применению регистров бухгалтерского учета. Утверждены приказом Министерства финансов Украины от 29.12.2000 г. № 356 // Баланс. – 2001. – № 5. – С. 2–9.
8. Міжнародні стандарти аудиту, надання впевненості та етики: Видання 2006 року ; пер. з англ. мови О. В. Селезньова, О. Л. Ольховікова, О. В. Гик та ін. – К. : ТОВ "ІАМЦ" АУ "СТАТУС", 2006. – 1152 с.
9. Мултановська Т. В. Аудит : навч. посіб. / Т. В. Мултановська, Т. С. Воїнова, О. О. Вороніна. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2010. – 336 с.
10. О бухгалтерском учете и финансовой отчетности в Украине : Закон Украины № 996-XIV от 16.07.1999 г. // Все о бухгалтерском учете. – 2000. – № 86. – С. 3–6.
11. План счетов бухгалтерского учета активов, капитала, обязательств и хозяйственных операций предприятий и организаций // Все о бухгалтерском учете. – 2002. – № 79. – С. 2–9.
12. Положения (стандарты) бухгалтерского учета // Все о бухгалтерском учете. – Х. : Фактор, 2007. – 704 с.

13. Практикум з навчальної дисципліни "Аудит" для студентів на пряму підготовки "Облік і аудит" усіх форм навчання / укл. Т. С. Воїнова, О. О. Бондаренко, О. О. Вороніна та ін. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2009. – 84 с.

14. Про акціонерні товариства : Закон України № 514–VI від 17.09.2008 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2008. – № 50–51. – ст. 381.

15. Про аудиторську діяльність : Закон України №140-V від 14.09.2006 р. // Відомості Верховної ради України. – 2006. – № 44. – ст. 432.

11.2. Додаткова

16. Аренс А. Аудит / А. Аренс, Дж. Лоббек ; пер. с англ. гл. редактор сериї проф. Я. В. Соколов. – М. : Финансы и статистика, 1995. – 560 с.

17. Білуха Ф. Ф. Теорія бухгалтерського обліку / Ф. Ф. Білуха. – Житомир : ЖІТІ, 2000. – 692 с.

18. Бутинець Ф. Ф. Аудит : підруч. для студ. спец. "Облік і аудит" вищ. навч. закл. / Ф. Ф. Бутинець. – 3-тє вид., доп. і переробл. – Житомир : ПП "Рута", 2006. – 512 с.

19. Бутинець Ф. Ф. Теорія бухгалтерського обліку : підруч. для студ. вузів / Ф. Ф. Бутинець. – 2-е вид., доп. і переробл. – Житомир : ЖІТІ, 2000. – 640 с.

20. Васюта-Беркут О. І. Теорія бухгалтерського обліку : навч. посіб. / О. І. Васюта, Г. Ф. Шепітко, Н. О. Ромашевська ; за ред. В. Б. Загожая. – К. : МАУП, 2001. – 176 с.

21. Грабова Н. Н. Бухгалтерский учет в производственных и торговых предприятиях / Н. Н. Грабова, В. Н. Добровский. – К. : А.С.К., 2000. – 624 с.

22. Додж Р. Краткое руководство по стандартам и нормам аудита / Р. Додж; пер. с англ. – М. : Финансы и статистика; ЮНИТИ, 1992. – 240 с.

23. Завгородний В. П. Бухгалтерский учет в Украине : учеб. пособ. для студ. вузов / В. П. Завгородний. – 5-е изд., доп. и перераб. – К. : А.С.К., 2003. – 847 с.

24. Ільїна С. Б. Основи аудиту : навч.-практ. посіб. / С. Б. Ільїна. – К. : Кондор, 2009. – 378 с.

25. Кулаковська Л. П. Організація і методика аудиту : підручник / Л. П. Кулаковська, Ю. В. Піча. – К. : Каравела, 2009. – 544 с.

26. Маляревский Ю. Д. Финансовый учет: учеб.-метод. пособ. для самост. изуч. дисц. / Ю. Д. Маляревский, П. С. Тютюнник. – Х. : ИД "ИНЖЭК", 2003. – 288 с.
27. Мултановская Т. Аудит в схемах и таблицах / Т. Мултановская, М. Горяева ; ред. Я. Кавторева. – Х. : Фактор, 2009. – 336 с.
28. Мякота В. Собівартість продукції: від випуску до реалізації // В. Мякота. – Х. : Фактор, 2002. – 264 с.
29. Огійчук М. Ф. Аудит: організація і методика : навч. посіб. / М. Ф. Огійчук, І. Т. Новіков, І. І. Рагуліна. – К. : Алеута, 2010. – 584 с.
30. Онищенко Т. Альбом бухгалтерських проводок / Т. Онищенко, В. Мякота. – 8-ме вид., переробл. і доп. – Х. : Фактор, 2004. – 304 с.
31. Основи аудиту: навч. посіб. / С. І. Дерев'янку, С. О. Олійник, Н. П. Кузик та ін. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 328 с.
32. Серикова Т. Н. Бухгалтерський учет : учеб. пособ. для самост. изуч. дисц. / Т. Н. Серикова, В. Д. Поникаров. – Х. : ИД "ИНЖЭК", 2003. – 168 с.
33. Настоящий бухучет / Н. Белова, А. Бобро, Д. Винокуров и др. – Х. : Фактор, 2005. – 1072 с.
34. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України : підручник / Н. М. Ткаченко. – 5-те вид., допов. і переробл. – К. : А.С.К., 2000. – 784 с.
35. Тютюнник П. С. Фінансова звітність : навч. посіб. / П. С. Тютюнник, Ю. Д. Маляревський. – Х. : Вид. ХДЕУ, 2002. – 256 с.
36. Шеремет А. Д. Аудит : учеб. / А. Д. Шеремет, В. П. Суйц. – 5-е изд. перераб. и доп. – М. : ИНФРА-М, 2005. – 448 с.
37. Як заповнити первинну документацію / уклад. О. Піроженко – Х. : Фактор, 2004. – 208 с.

11.3. Інформаційні ресурси

38. Бухгалтерський форум "Бухгалтерський облік". Офіційний сайт. – Режим доступу : <http://www.buhoblik.org.ua/uchet.html>.
39. Видавничо-консалтинговий клуб "Баланс" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://balance.ua>.

40. Журнал "Аудитор" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://n-auditor.com.ua/uk/component/na_archive/316?view=material.

41. Інтерактивна бухгалтерія. Бухгалтерський сервіс [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.interbuh.com.ua>.

42. Облік виплат з тимчасової непрацездатності. Консалтингова компанія "Дінай". Офіційний сайт. – Режим доступу : <http://www.dinai.com/consultations/53>.

43. Облік та нарахування заробітної плати на підприємстві. Офіційний сайт аудиторської компанії "Юнітс Консалтинг Лтд". – Режим доступу : http://accounting-ukraine.kiev.ua/poslugi/oblik_narahuvannya_zarobitnoyi_plati_zarplati.htm#priklad_zarobitnoi_plati_rozrahunok.

44. Про затвердження Переліку послуг, які можуть надавати аудитори (аудиторські фірми) : Рішення Аудиторської палати України від 27.09.2007 р. № 182/5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.kiev.ua>.

Додатки

Додаток А

Таблиця А.1

Структура складових професійних компетентностей із навчальної дисципліни "Облік і аудит" за Національною рамкою кваліфікацій України

Складові частини компетентності, яку формують у межах теми	Мінімальний досвід	Знання	Уміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Теоретичні основи бухгалтерського обліку					
Знання структури об'єктів бухгалтерського обліку. Уміння розподіляти усі господарські ресурси підприємства на активи та джерела їх утворення. Розуміння господарських процесів як об'єктів бухгалтерського обліку. Розуміння принципів бухгалтерського обліку	Сутність поняття бухгалтерського обліку, його мету та функції	Знання предмета бухгалтерського обліку; класифікації об'єктів бухгалтерського обліку; параметрів методів бухгалтерського обліку	Ідентифікувати об'єкти бухгалтерського обліку на підприємстві та визначати методи їх бухгалтерського обліку	Ефективно визначити порядок бухгалтерського обліку господарських засобів підприємства	Відповідальність за точну ідентифікацію об'єктів бухгалтерського та достовірний їх облік

1	2	3	4	5	6
Тема 2. Метод бухгалтерського обліку					
Розуміння змісту та побудови бухгалтерського балансу. Уміння складати кореспонденцію рахунків за допомогою методу подвійного запису. Розуміння елементів методу обліку: документації, інвентаризації, оцінювання, калькуляції	Зміст статей бухгалтерського балансу, типи господарських операцій	Знання структури господарських засобів підприємства та джерел їх утворення; розуміння порядку групування господарських засобів та джерел їх фінансування	Визначати на основі бухгалтерського балансу структуру господарських засобів та джерел їх фінансування. Відображати зміни в бухгалтерському балансі внаслідок здійснення підприємством господарських операцій	Презентувати структуру господарських засобів та джерела їх фінансування, залежно від здійснених підприємством господарських операцій	Самостійно аналізувати фінансово-господарський стан підприємства на основі даних бухгалтерського балансу. Відображати в балансі результати господарської діяльності підприємства
Тема 3. Організація бухгалтерського обліку діяльності суб'єктів господарювання					
Уміння систематизувати інформаційну базу первинних та зведених документів у регістрах синтетичного та аналітичного обліку. Володіння поняттям про форми бухгалтерського обліку. Здатність розуміти методичний, технічний та організаційний аспекти облікової політики	Побудову, типи та призначення бухгалтерських рахунків	Знання методу подвійного запису; структури плану рахунків бухгалтерського обліку	Відображати господарські операції підприємства на рахунках бухгалтерського обліку	Застосовувати план рахунків у процесі бухгалтерського обліку господарських засобів підприємства	Самостійно визначати рахунки у процесі обліку наявності та руху господарських засобів підприємства

1	2	3	4	5	6
Тема 4. Бухгалтерський облік основних господарських процесів діяльності суб'єктів господарювання					
Здатність оцінювати та відображати у системі рахунків бухгалтерського обліку основних засобів, нематеріальних активів, виробничих запасів тощо. Здатність визначати собівартість реалізації, відобразити в обліку процес реалізації та фінансові результати від реалізації. Здатність визначати фінансові результати	Сутність оцінювання і калькуляції, види вартості об'єктів бухгалтерського обліку	Знання характеристики видів вартості об'єктів бухгалтерського обліку та порядку їх застосування для оцінювання господарських засобів підприємства	Оцінювати та калькулювати вартість господарських засобів підприємства	Ефективно визначити вартість різноманітних об'єктів бухгалтерського обліку	Відповідальність за об'єктивність оцінювання господарських засобів підприємства для цілей бухгалтерського обліку
Тема 5. Аудит як форма контролю за фінансово-господарською діяльністю					
Знання поняття аудиту як специфічної контрольної діяльності. Здатність визначати об'єкти аудиту. Уміння вибирати найбільш сучасні та ефективні методи та прийоми аудиту	Визначення аудиту (згідно з чинним законодавством; різні наукові підходи). Мета аудиту. Призначення та необхідність в аудиті. Місце аудиту в системі фінансового контролю та системі управління. Ознаки аудиту	Знання предмета аудиту, його зміст і структура. Об'єкти аудиту. Метод і методика аудиту. Методичні прийоми аудиту. Класифікація аудиту за певними ознаками та її практичне застосування	Здатність визначати об'єкти аудиту. Уміння вибирати найбільш сучасні та ефективні методи та прийоми аудиту	Уміння визначати завдання аудиту як специфічної контрольної діяльності	Самостійно узагальнювати бухгалтерські дані для проведення аудиторської перевірки

1	2	3	4	5	6
Тема 6. Організація аудиту фінансової звітності					
Знання прав, обов'язків та відповідальності аудиторів (аудиторських фірм). Уміння укласти договір на проведення аудиту. Здатність здійснювати планування аудиту. Здатність скласти робочі документи аудитора	Суб'єкти аудиторської діяльності. Сертифікація аудиторів. Порядок отримання та скасування сертифіката. Підвищення кваліфікації аудиторів. Реєстрація суб'єктів аудиторської діяльності. Обмеження видів діяльності аудиторів та аудиторських фірм	Знання загальних умов проведення аудиту та надання інших аудиторських послуг. Основні етапи процесу аудиту. Процедура вибору замовника та укладання договору. Планування аудиту, його мета та стадії. Попереднє планування аудиту, коригування планів. Збирання загальних відомостей про клієнта (знання бізнесу клієнта). Ухвалення рішень про продовження аудиту для клієнта та згоду на аудит для нового клієнта	Уміння укласти договір на проведення аудиту. Здатність здійснювати планування аудиту. Здатність скласти робочі документи аудитора	Знання прав, обов'язків та відповідальності аудиторів (аудиторських фірм)	Самостійно узагальнювати інформацію щодо складання договору на проведення аудиту; організувати планування аудиту
Тема 7. Методика аудиту фінансової звітності					
Знання основних процедур та методики перевірки даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Уміння визначити завдання та послідовність аудиту активів, капіталу і зобов'язань. Здатність	Зміст перевірки даних бухгалтерського обліку. Основні процедури та методика перевірки обліку. Перевірка відповідності даних обліку і звітності. Перевірка даних	Знання способу використання методики експрес-аналізу для економічного читання бухгалтерської звітності. Аудиторське оцінювання фінансово-економічного потенціалу підприємства та ефективності його використання. Аудиторське оцінювання	Уміння визначити завдання та послідовність аудиту активів, капіталу і зобов'язань. Здатність використовувати методику експрес-аналізу для читання бухгалтерської звітності	Виконувати основні процедури та методики перевірки даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності	Самостійно визначити завдання та послідовність аудиту; уміння здійснювати експрес-аналіз перспектив діяльності фірми

1	2	3	4	5	6
використовувати методику експрес-аналізу для оцінювання перспектив діяльності підприємства	облікових реєстрів та бухгалтерських документів	перспектив безперервної діяльності підприємств			
Тема 8. Інформаційні ресурси обліку й аудиту в управлінні підприємством					
Уміння збирати, узагальнювати й опрацьовувати аудиторські докази, оцінювати ступінь їх надійності. Здатність скласти різні види аудиторських висновків	Сутність та призначення бухгалтерської (фінансової) звітності. Загальна характеристика звітних форм: балансу, звіту про фінансові результати, звіту про рух грошових коштів, звіту про власний капітал	Знання порядку формування аудиторського звіту та аудиторського висновку. Види аудиторських висновків. Загальні вимоги до аудиторського висновку	Уміння збирати, узагальнювати й опрацьовувати аудиторські докази, оцінювати ступінь їх надійності. Здатність скласти різні види аудиторських висновків	Використовувати фінансову звітність у ході проведення аудиту	Самостійно складати аудиторські висновки

Зміст

Вступ.....	3
1. Опис навчальної дисципліни	5
2. Мета та завдання навчальної дисципліни	7
3. Програма навчальної дисципліни	11
4. Структура навчальної дисципліни.....	16
5. Теми практичних занять	18
5.1. Приклади типових практичних завдань за темами.....	20
6. Самостійна робота студентів	21
7. Індивідуально-консультативна робота	24
8. Методи навчання	24
9. Методи контролю	32
10. Розподіл балів, яких набирають студенти	37
11. Рекомендована література.....	45
11.1. Основна	45
11.2. Додаткова	46
11.3. Інформаційні ресурси.....	47
Додатки.....	49

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"ОБЛІК І АУДИТ"
для студентів напрямів підготовки
6.140103 "Туризм", 6.030601 "Менеджмент"
усіх форм навчання**

Укладачі: **Леонова** Юлія Олександрівна
Доценко Наталія Сергіївна
Чухлєбова Тетяна Олександрівна

Відповідальний за випуск *А. А. Пилипенко*

Редактор *О. Г. Доценко*

Коректор *В. В. Міхно*

План 2016 р. Поз. № 5.

Підп. до друку 04.07.2016 р. Формат 60×90 1/16. Папір офсетний. Друк цифровий.
Ум. друк. арк. 3,5. Обл.-вид. арк. 4,38. Тираж 40 пр. Зам. № 114.

Видавець і виготівник – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*